

รู้จักนักคิด
KNOW THE THINKER

อ. สุรินทร์ กิจนิตต์ชวี

Mr. Surin Kijnitchee

ระบบการศึกษาแบบตะวันตก
ที่มีมาเนิ่นนานในประเทศ
ได้คิดเพียงห้วงกะทิไว้ใน
สังคมเมือง และทอดทิ้ง
คนส่วนใหญ่ให้เผชิญชีวิต
ต่อไปในวิถีชีวิตตะวันตก
ซึ่งยิ่งเป็นการละเลยและ
ทอดทิ้งสังคมท้องถิ่นให้
เผชิญโชคชะตาเพียงลำพัง

ดังนั้น ระบบการศึกษาหลักสูตรท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นการสร้างกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้แบบใหม่เพื่อให้เด็กรุ่นใหม่ได้เรียนรู้โลกใกล้ตัว และหาหนทางชีวิตตนเองให้เจอ น่าจะเป็นคำตอบได้ดี แต่หากผู้ออกนโยบายและผู้ใช้นโยบายในระดับบริหารยังมีความคลุมเครือและไม่เข้าใจต่อหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง ความเข้มแข็งของชุมชนและประเทศชาติจะเป็นจริงได้อย่างไร...อ. สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์ ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูมาตลอดชีวิต ซึ่งเมื่อเกษียณราชการแล้ว ก็ยังพร้อมทำงานด้านการศึกษาเพื่อชุมชน ทั้งตำแหน่งที่ปรึกษา คณะกรรมการกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ กรรมการสภาผู้นำชุมชนท้องถิ่น และประธานกรรมการวิทยาลัยการจัดการทางสังคม ผู้ที่จะไขกุญแจให้คำตอบว่าความหมายอันแท้จริงของหลักสูตรท้องถิ่นที่ประเทศควรต้องมีอย่างเร่งด่วนคืออะไร...

Western educational system long existing in Thailand has selected the cream from within urban society and ignored most people on their own in the western way of life, which means disregarding and abandoning local society to face with their destiny alone. Therefore, local educational curriculum system that focuses on creating thinking process, a new learning process for new generation to learn about nearby world and find their way of life, should be a good answer. However, if the ones who issue the policy and use the policy in the administrative level are still vague and do not really understand local curriculum, how can community and the country be strong? Mr. Surin Kijinitchee is the one with teacher spirit throughout his life, and after his retirement, he is still ready to work on community education. He works as an advisor to the Thai Health Promotion Foundation, committee of local community leader council and chairman of the College of Social Management. He is the one who can answer what the real meaning of local curriculum the country should urgently have is.

ความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นที่สถานศึกษาควรให้ความสนใจคืออะไร

ระบบการศึกษาของไทยที่ผ่านมายาวนานให้ความสำคัญกับการศึกษากระแสหลักเท่านั้น ผมหมายถึง การเน้นการเรียน การสอน เพื่อนำเด็กไปตอบสนองระบบเศรษฐกิจ แผนใหม่ และระบบราชการ ซึ่งระบบโรงเรียนก็เป็นผู้ดำเนินการ ตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงอุดมศึกษา ส่วนการศึกษาอีกภาคหนึ่งก็คือเป็นกระแสรองซึ่งจัดโดยชุมชน หรือภาคเอกชนที่ตั้งเป็นหน่วยงานขึ้นมาที่ให้ความสนใจต่อการสร้างมนุษย์อย่างแท้จริง และมุ่งสนองความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งตามหลักการนั้นทั้งสองหลักสูตรมีความต่างกันคือ เมื่อภาครัฐจัดการศึกษา ก็จัดการตามความต้องการของเขา เช่น ในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมและระบบราชการ ก็มุ่งเอาเด็กเข้าไปในอาชีพบริการ อุตสาหกรรม ส่วนหลักสูตรท้องถิ่นอันหลังนั้นมันจะมุ่งตอบสนองการแก้ปัญหาของท้องถิ่นชุมชนเป็นหลัก

สำหรับการจัดการการศึกษาในท้องถิ่นนั้นเมื่อก่อนจะอยู่ในวัดบ้าง อยู่ในมูลนิธิต่างๆ บ้าง หรือเกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านหรือชุมชนเอง ซึ่งมันทำมาแต่โบราณแล้ว เช่น ชุมชนสอนเรื่องศิลปะ หัตถกรรมพื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย การกลีกรม ประมง ซึ่งเกิดขึ้นก่อนที่การศึกษาภาครัฐจะเกิดขึ้นอีก

ซึ่งการเรียนแบบนี้จะทำให้คนอยู่ในชุมชน ไม่ออกไปไหน แต่เมื่อมีการศึกษากระแสหลักเข้ามา ก็ทำให้การศึกษาท้องถิ่นอ่อนแอลง เพราะคนถูกดึงออกไปจากชุมชนเข้าสู่ระบบที่ต้องตอบสนองเศรษฐกิจที่เป็นตัวเงินเป็นหลัก คือ ค่าจ้าง ที่ถูกกำหนดตามวุฒิการศึกษา ซึ่งมันกลายเป็นค่านิยมไปแล้ว ดูมีเกียรติสูงดี แต่ถ้าไปสอนแล้วเด็กออกมาทำเกลือ ทำนา ก็รู้สึกว่ามันด้อยนะ แต่ที่จริงมันมีความสำคัญมาก เพราะมันเป็นการผลิตเศรษฐกิจโดยตรงเลยนะ ถึงแม้ค่าตอบแทนน้อย แต่พวกนี้คือพวกที่สืบต่อภูมิปัญญาจากอดีต ดังนั้น คำว่ากระจายอำนาจทางการศึกษาโดยการกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นโดยท้องถิ่นมันไม่ถูกต้อง ต้องเรียกว่าคืนอำนาจให้ท้องถิ่น ต้องเรียกว่าคืน เพราะรัฐไปแย่งเขามาตั้งแต่เปิดประเทศสมัย ร. 5 ไม่ใช่แปลว่าไม่ดี มันดี แต่ว่ามันไม่สมดุล ความจริงการศึกษาทั้งสองแบบต้องไปด้วยกัน กลมกลืนสมดุลกัน คือ จัดการศึกษาที่ไม่ทำลายท้องถิ่น รักษาความเป็นชุมชนท้องถิ่นเอาไว้ ถ้ามัวแต่ทำไม่ล่ะ? ก็เพราะว่าท้องถิ่น ชุมชน หมู่บ้านมันรองรับวิถีชีวิตของคนหมู่มา มันต้องอาศัยทรัพยากรของท้องถิ่นนั้นๆ ส่วนคนที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมันเป็นคนหมู่เล็กๆ เพราะฉะนั้น ถ้าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเอาคนทั้งหมดไปอยู่ตรงนั้น แล้วคัดเอาหัวกะทิ

What is the significance of local curriculum that educational institutions should pay attention to?

Thailand's educational system in the past focused on mainstream education only. I mean that the instruction teaches children to respond to new-plan economic and bureaucratic systems implemented by school system from kindergarten to university levels. Another part of education, a minor one, is organized by communities or private sector set up as agencies. They are interested in creating real human and aim to principally satisfy local needs. In principle, both are different. When the government arranges education, it is according to their need. For example, in the capitalist economic and bureaucratic systems, they aim to put children into service and industry professions. Local curriculum usually responds to solving local problems.

Educational management of the locality was in temples, foundations or grouping of villagers or communities, which has been done since the ancient times. For example, community teaches local handicraft, Thai medicine, agriculture, fishery, which occurred before the state education. This kind of study makes people in the community stay home. However, when mainstream education has stepped in, local education is weakened because people are pulled out of community into the system that must mainly satisfy the money economy. That is wage, specified according to educational qualifications. This has been a value. It seems an honor. But after the teaching, students work in salt farm or rice field, which seems inferior. However, actually it's very important because it's the direct economic production. Though the return is low, it can continue past wisdom. Therefore, the word "educational decentralization" by specifying local education by the locality isn't right. It must return power to the locality.

ไว้ไม่ถึง 20% แล้วอีก 80% ปล่อกลับท้องถิ่น จบเลย เพราะพวก 80% หลุดออกไปจากท้องถิ่น ทำนาไม่เป็นแล้ว การแพทย์แผนไทยไม่เอาแล้ว ล้าสมัย เพราะเด็กไปติดความทันสมัยเสียแล้ว มีความหยาบโห่ง ฉะนั้นการศึกษาที่ไม่สมดุล ก็เปรียบเสมือนการฆ่าช้างเอง หรือเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการส่งออกแค่นั้นเอง

การจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น คือการเติมเต็มบางส่วนที่หายไปของการศึกษาไทยใช่หรือไม่อย่างไร

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้เน้นการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย บุคลิกภาพดี จิตใจแจ่มใส มีคุณภาพ เป็นประชาธิปไตย เคารพ ยอมรับ ไม่ดูถูกเขา ใช้ความสัมพันธ์แนวราบ ไม่ใช่อำนาจ และมีสติปัญญาพอเพียง ไม่กะพรว่งกะเปร่งอย่างทุกวันนี้ ที่จัดการการศึกษาแล้วไปตีกัน ไปมั่วเพศ ไปอยู่ในภาคทันสมัยแล้วดูถูกชาวบ้าน เพราะการจัดการศึกษาขณะนั้นยังขาดมิติทางด้านจิตใจ เพราะเน้นเอาวิชาเป็นตัวตั้ง ใครรู้มากที่สุด เอาไปแข่งขันกัน ใครเหนือกว่าก็ได้เปรียบได้เข้ามหาวิทยาลัยมีค่าตอบแทนมากกว่า ส่วนพวกทางกะทิกก็ไปเข้าอาชีพ เทคนิค ถูกดูถูกเพราะเป็นนักเรียนชั้นสอง ชั้นสาม มันก็เลยก่อความรุนแรงขึ้นมาในสังคม เพื่อต้องการแสดงอะไรออกมาสักอย่างให้สังคมรับรู้

แต่การศึกษาที่สมบูรณ์ ควรต้องเอาชีวิตเป็นตัวตั้ง เพื่อให้มนุษย์ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาต้องเป็นฝ่ายเอื้อให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้คล่องตัว มีอิสระบางส่วน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาให้ครบทุกมิติของชีวิต เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาชีวิตด้านใน เช่น การหาคำตอบว่าทำไมอยุธยาแพ้วพม่า ซึ่งการศึกษาแบบเก่ามีคำตอบให้แล้วในตำรา แต่การศึกษาล้าสมัยใหม่ไม่ใช่ เขาต้องไปหาคำตอบจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เอง ต้องไปที่แหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะฉะนั้น

It must be called "return" because the state has seized it from them since the reign of King Rama V when our country was opened. It doesn't mean it's not good. It's good but it's not balanced. In fact, both kinds of education must go together, harmonize and balance. Education mustn't destroy the locality. It must preserve local community. Asked why? It's because locality, community and village accommodate the way of life of the majority. They must depend on resources of that local area. People in the capitalist economic system are the minority. Therefore, if education is managed by putting all people there and selecting the cream by 20% while the remaining 80% are left in the locality, that's the end because the 80% are pushed away from the locality. They can't work in rice field anymore. They don't want Thai medicine because it's out of date. Children are addicted to modernity. They put on the airs. Unbalanced education, therefore, is like killing an elephant for its tusks or education is managed for export only.

Is education managed by the locality meant to fill up the missing parts of Thai education? How?

Educational management according to the National Education Act B.E. 1999 is focused on creating man to be complete in body, personality, bright mind, quality, democratic, respect, acceptance, not looking down on others, using horizontal relationship, not using power and having sufficient intelligence. It shouldn't be so incoherent as today, when education is managed but students are assaulting one another, absorbed in sexual activities. They're in the modern part but they look down on others. This is because educational management still lacks mental dimension. Subject matters are focused. Those who know most are put in competition. The superior ones have more

advantages. They can enter university and earn more. The inferior ones are put in vocational and technical schools and are looked down on. They're regarded the 2nd and 3rd class students. They have thus created violence in society to express something for social acknowledgement.

Complete education should be based on life so that man can learn by himself. Education must allow schools to manage education in a flexible manner with some freedom for the participation of community. Learning can then occur to students so that they can develop all dimensions of life to become a complete human being and create life-long education. Learners can have learning that develops inner life. For example, finding the answer why Ayudhaya was defeated by Burma. The old-style education will provide the answer in the textbook but the modern one won't. Students must find the answer from historical evidence. They must go to learning sources by themselves. Therefore, education provision is to provide methods rather than telling knowledge. If children are strong, when they want anything in life, they will move these methods to apply with

การให้การศึกษา คือ การให้วิธีการมากกว่า การบอกความรู้ ถ้าเด็กเข้มแข็งแล้ว เมื่อเขาต้องการอะไรในชีวิต เขาก็จะโยกวิธีการเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เขาต้องการ เรียกว่า การคิดเป็น ทำเป็น เพราะแต่ละคนมีวิธีการ การศึกษา วิธีการเรียนรู้เฉพาะตัว ไม่เหมือนกัน เพราะเขามีประสบการณ์ชีวิตต่างกัน แต่ไปจัดให้เขาเหมือนกันหมดเลย แล้วบอกความรู้ให้ ก็เหมือนวิธีการจัดการการศึกษาที่เปรียบอุปมาอุปไมยเหมือนตัดตีนให้เหมาะกับเกือก การศึกษาที่ถูกตัดก็คือ ตัดเกือกให้เหมาะกับตีน ทำให้เด็กเรียนด้วยความทุกข์ ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ก็ทำให้เขากลับไปหมดจนโต เพราะฉะนั้นต้องเปลี่ยนวิธีคิด ให้ชีวิตเป็นตัวตั้ง และวิธีเรียนรู้ก็คือ กระบวนการที่เขาต้องไปแสวงหาเอง ซึ่งประเด็นนี้นักการศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ชัด ทั้งระดับกระทรวงศึกษาธิการ ระดับภูมิภาค

หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนขณะนี้ อยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือไม่

ทุกวันนี้มันเป็นเครื่องประดับ เป็นแค่ไม้แฉะ ไม่ประดับเพื่อจะบอกว่าฉันก็มีหลักสูตรท้องถิ่น ไม่ได้แปลว่ามีชั่วโมงเรียนน้อย แต่หมายถึงการจัดการศึกษาแบบไม่เอาจริง ไม่ได้ให้ความสำคัญ วิชาที่ให้คุณค่าต่อความเป็นมนุษย์ถูกลดทอนความสำคัญ แต่การมีหลักสูตรท้องถิ่นก็ถือว่าเป็นหลักการที่ดี แต่วิธีการปฏิบัติมันไม่ใช่ ไม่ใช่ ครูยังมีการสอนแบบเดิมๆ คือให้ความรู้ ไม่ได้สอนกระบวนการหาความรู้ให้กับเด็ก

หลักสูตรท้องถิ่นสามารถทำได้ในทุกโรงเรียน ทั้งเมืองใหญ่และชนบทหรือไม่ อย่างไร

ทำได้ ก็พาเด็กไปเรียนรู้นอกโรงเรียนเลย แต่ไม่ต้องไปไกล หรือพาผู้รู้เข้ามาสอนในโรงเรียนก็ได้ แล้วสร้างสถานการณ์ให้เสมือนจริง แต่ต้องปรับตารางเรียนหน่อยนะ ไม่ต้องเน้นเรื่องวิชาอย่างเดียว เพราะหลักสูตรท้องถิ่นต้องปรับ ให้สามารถยืดหยุ่นได้ แต่ประเด็นสำคัญที่สุดมันอยู่ที่ความตระหนักรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน และครูควรจะรู้ว่าหลักสูตรท้องถิ่นมันคือเครื่องมือ

what they want. This is called know how to think, how to do because each has his own education and specific learning method. They're different because they have different life experiences. If education is similarly provided, and knowledge is told, it's like cutting feet to fit shoes. The right education is to cutting shoes to fit feet. Children are made to study in suffering. They're not confident of their capability. They're made to be afraid until they grow up. Therefore, we must change the thinking method to be based on life. And the learning method is the process they must search for by themselves. This issue is not clear to most educators, both at the Ministry of Education and provincial levels.

Is local curriculum in schools right now satisfactory?

Today, it's a decoration, just a bonsai or ornamental plant to say that I also have local curriculum. It doesn't mean few hours for study but it's casual educational management. There's no prime concern. Importance of subjects that value humanity is reduced. Having local curriculum is good but the practice isn't. It's not clear. Teachers still teach in the same old way; that is to give knowledge, not knowledge seeking process.

Can local curriculum be implemented in every school in both big cities and the countryside? How?

Sure. Take children to find knowledge out of schools but it doesn't have to be far. Or bring scholars to teach in schools and create life-like situation, but teaching schedule must be adjusted. It mustn't focus on knowledge only because local curriculum must be flexible and can be adjusted. However, the most important issue is the realization of school administrators and teachers. Teachers should know that local curriculum is a learning tool

ถามว่าเด็กอ่านหนังสือ ออกใหม่ ออก แต่อ่านชีวิต ออกใหม่ อันนี้ไม่รู้ แต่ถ้าจัดการศึกษาท้องถิ่นหรือให้การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เด็กจะอ่านชีวิตจริงออกกว่าชีวิตไม่ได้อยู่เป็นเอกเทศ แต่เชื่อมโยงสัมพันธ์อยู่กับชุมชน สังคม อันนี้เรียกว่าเป็นการศึกษาเพื่อชีวิต สังคม และท้องถิ่น

Asked if children can read, yes. But can they read life? This, I don't know. However, if local education is arranged or quality learning is provided, children can read life that life isn't on its own but related with community and society. This is called education for life, society and locality.

of children to make them strong, able to create life skill. There are 3 steps of mutual learning process of local curriculum. The 1st one is new acknowledgement. That is to see the real thing at the real place, which is a new dimension. The 2nd step is new learning, consisting of mutual analysis and synthesis so that there'll be paradigm change and realization. The last step is the real practice. New life skill must be created for children. Mainstream education still lacks this. School system still has no answer but local education is trying to make it but it's still very soft.

How much vision do most educational institution administrators have towards local education?

Not at all. It hasn't appeared yet. It's still the same. There's some decentralization but the thinking method is the same. That is to give knowledge or transfer knowledge in textbooks to students only. Some may have the idea but don't have enough power to change. The structure is so tight. It's

แห่งการเรียนรู้ของเด็กจนเกิดความเข้มแข็ง และสร้างทักษะชีวิตได้โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของหลักสูตรท้องถิ่นมี 3 ขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกคือ ขั้นตอนการรับรู้ใหม่ คือ การไปดูของจริง ที่สถานที่จริงซึ่งเป็นมิติใหม่ ขั้นที่สองคือ ขั้นเรียนรู้ใหม่ ที่ต้องมีกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกัน และจะเกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ เกิดการตระหนักรู้ในขั้นนี้ ส่วนขั้นสุดท้ายคือ การลงมือปฏิบัติจริง และต้องสร้างทักษะชีวิตใหม่ให้เด็กได้ ซึ่งการศึกษากระแสหลักยังขาดตรงนี้ ระบบโรงเรียนยังไม่มีความคืบหน้า แต่การศึกษาท้องถิ่นพยายามจะทำขึ้นมา แต่ยังเป็นกระแสที่แผ่ว

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ต่อการศึกษาท้องถิ่นมีมาน้อยแค่ไหน

ยังไม่ค่อยปรากฏ ยังเหมือนเดิมนั้นแหละ เป็นเพียงกระจายอำนาจการศึกษาลงมาบ้าง แต่ก็ยังมีวิธีคิดเหมือนเดิมคือ ให้ความรู้ เรียกว่าถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ในตำราสู่เด็กนักเรียนไม่เปลี่ยน แต่ก็ยังมีคนคิดด้วยเหมือนกัน แต่ไม่มีอำนาจพอที่จะเปลี่ยนโครงสร้างมันแน่นหนามาก มันยังเหมือนเดิม ตรงนี้มันอันตรายที่ทำให้การปฏิรูปการศึกษาไม่เกิดเป็นจริง ซึ่งจริงๆ ถ้ามว่าเด็กอ่านหนังสือออกไหม ออก แต่อ่านชีวิตออกไหม อันนี้ไม่รู้ แต่ถ้าจัดการศึกษาท้องถิ่นหรือให้การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เด็กจะอ่านชีวิตจริง ออกว่า ชีวิตไม่ได้เป็นเอกเทศแต่เชื่อมโยงสัมพันธ์อยู่กับชุมชน สังคม อันนี้เรียกว่า เป็นการศึกษาเพื่อชีวิต สังคม และท้องถิ่น ที่มองออกว่าชีวิตเชื่อมโยงในด้านต่างๆ กับชุมชน แต่เด็กสมัยใหม่ดูถูกคนรุ่นเก่า เห็นแม่สวมเสื้อคอกระเช้าก็ว่าล้าสมัยแล้ว ซึ่งตรงนี้การศึกษายังขาดมิติแห่งความเป็นคน ทำให้เด็กอ่านชีวิตไม่ออก ไม่เท่าทันเศรษฐกิจทุน ถูกระบบเศรษฐกิจทุนจัดการ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ ต้องเอื้อ ส่วนครูต้องคอยอำนวยความสะดวก เพื่อให้เด็กและชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและบรรลุเป้าหมาย... **ซึ่งเมื่อกระบวนการเรียนรู้เข้มแข็ง จะทำให้เด็กสามารถแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ได้ตามเส้นทางที่เขาถนัด หรือตามจริตของเขาเอง**

all the same. It's dangerous here that it can't materialize education reform. In fact, asked if children can read, yes. But can they read life? This, I don't know. However, if local education is arranged or quality learning is provided, children can read life that life isn't on its own but related with community and society. This is called education for life, society and locality. It can see through that life is linked in various aspects with community. But modern children look down on the older generation. Seeing their mother wearing

old-styled sleeveless blouses, they think it's old-fashioned. Education still lacks the dimension of human being, thereby making children unable to read life. They're not up to capitalist economy. They're managed by capitalist economic system. Therefore, administrators must have vision. They must help while teachers must facilitate so that children and communities have mutual learning and achieve the objectives. **When the learning process is strong, children can compete in the globalization period according to his skill and behavior.**